

Du ser det ikke før du tror det

Hvem ser barn? Tannhelseteamet har en viktig rolle i å følge utviklingen til barn og unge. Spesialist i pedodonti, Anne Rønneberg, holdt et glødende innlegg om Tannhelsetjenestens oppgaver ved mistanke om barnemishandling og omsorgssvikt.

Klinikksjef ved Avdeling for pedodonti og atferdsfag, Anne Rønneberg, mottok i 2012 Redd Barnas Eglantyne Jebb-pris, for sin innsats for å øke bevisstheten rundt tannhelsetjenestens unike mulighet til å oppdage og si fra om overgrep og omsorgssvikt. Barnekonvensjonen, vedtatt av FN, omtaler misbruk av barn i artikkel 19: «Alle barn har rett til at ingen skader eller misbruker dem.» Staten skal beskytte barn mot fysisk og psykisk mishandling. Sverige var første land ut i 1979 med å innføre forbud mot å slå barn. Norge fulgte etter i 1987 og det er i dag 34 land som har innført forbudet (ref: Childrens world map, http://srsrg.violenceagainstchildren.org/page/children_world_map). Det registreres cirka 1 000 tilfeller av alvorlig fysisk mishandling av barn i året og det dør mellom fem og ti barn årlig i Norge som følge av mishandling. Hode-, nakke-, halsregionen er utsatt og to tredeler av alle registrerte skader lokaliseres til disse aktuelle områdene.

Økt bevissthet om emnet har resultert i tiltak. I august 2013 samarbeidet fire departementer om å arrangere en nasjonal konferanse om tidlig innsats rettet mot barn i alderen null til seks år. Tittelen for konferansen var «Du ser det ikke før du tror det». I tillegg arbeider

Helsedirektoratet nå med en ny veileder for hva som er gode tannhelsetjenester til barn og unge. Det er å håpe at veilederen publiseres i 2015. Nasjonalt kunnskapscenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) fikk i oppdrag fra Helsedirektoratet å utarbeide «Håndbok for helsepersonell ved mistanke om barnemishandling». Håndboken er nettbasert og ble publisert høsten 2013. Av internasjonale ressurser refereres det videre til nettsiden «Child protection and the dental team» (<http://www.cpd.org.uk>). Av konkrete tiltak er det i Norge i dag etablert ti barnehus fordelt rundt i landet. Statens barnehus er et tverrfaglig kompetansesenter for barn, ungdom og pårørende som har vært utsatt for, eller vitne til vold eller seksuelle overgrep.

Melder vi i fra, spør Rønneberg salen? I 2011 og 2012 rapporterte alle fylkene i landet. Antall meldinger sendt barnevernet på landsbasis var i 2011 – 503 saker, og i 2012 – 506 saker. Omtalte saker i media vil påvirke frekvens av meldinger lokalt. Hvordan skal begrepet alvorlig forstås? spør Rønneberg videre.

– Blir dere bekymret er det alvorlig – ikke dvel ved begrepet om det er alvorlig nok. Ved undersøkelser anbefaler Rønneberg å vurdere om opplysninger stemmer overens med hva vi faktisk ser i klinikken. Syke barn blir oftere mishandlet enn friske barn. Det er registrert hyppigere forekomst hos barn som er utsatt for langvarig sykdom og funksjonshemming. Vær oppmerksom på skader hos barn på unaturlige steder og bilateralt utover mer typiske steder



Melder du fra når du har mistanke om overgrep og omsorgssvikt? Spurte Anne Rønneberg.

å skade seg, som benet utspring, oppfordrer Rønneberg. Utover fysiske skader oppfordres det til å bemerke seg tilfeller med grav karies og å bruke tid til å finne eventuelle årsaksforhold ved hvert enkelt tilfelle. Grav karies er en av de vanligste årsaker til at småbarn får narkose. Grav karies kan medføre smerter, infeksjoner, tap av tyggfunksjon, underernæring, nedsatt høyde og vektutvikling, læringsproblemer, og kommunikasjonsproblemer.

Det å sende en bekymringsmelding vil ikke nødvendigvis si at foreldrene mister foreldreretten, avslutter Rønneberg.

Jørn Arne Fridrich-Aas
Foto: Kristin Aksnes